

PASVALIETIS

LIETUVOS ATGIMIMO DEMOKRATINES JEGAS REMIĄS LAIKRASTIS.

Nr. 1 1990 m. spalio 30 d.

ŽODIS SKAITYTOJAMS

Prieš Jus pirmas naujo laikraščio „Pasvalietis“ numeris. Ar ne perdaug rajone leidinių? Juk yra „Darbas“, „Pasvalio Sajūdis“. Iš ši klausimą atsakymą pateiks tik laikas ir skaitytojai.

Manome, kad neverta daug laiškinti pie ką mes rašysime — pažadais sotus nebūsi.

Mūsų tikslas — pateikti rajono visuomenei objektyvią, įvairiapusį informaciją. Laikraštis paliks ir rems jėgas, siekiančias išvirtinti demokratiją, realią Lietuvos nepriklausomybę.

Tikime — atsiras žmonių, kurie nebus abejingi „Pasvaliečiu“.

LAIKRAŠCIO TARYBA
Nr. 1 1990 m. spalio 30 d.

KOKS KAIMO KELIAS?

Kai miestietis parlamentaras pasako svetimą tiesą, kad kaimo žmogui nėra kada politikuoti ir tuo „nekalta“ pridengia savo neklystančios tiesos monopoliją pačiam spręsti už kaimo žmones, norisi klausiti, ar dar turi žemdirbys savo teisę numatyti kaip elgtis, kad rytoj užtektų duonos ne tik sau, bet ir Lietuvai.

Ivyko Lietuvos kaimo žmonių suvažiavimas. Įkurtą Lietuvos Žemdirbių Są-

junga. Išrinkta jos respublikinė taryba, kurios pirmyninku tapo ištikimas kaimo lyderis Virmantas Velionis. Suvažiavimas kaimui nepaneigiamai reikalingas, nors ivyko jau pavėluotai.

Artėja agrarinės reformos išstatymo priėmimo dienos. Bent jų išvakarėse, kaimo žmonių suvažiavimas iškélė teisėtus reikalavimus Lietuvos parlamentui ir vyriausybei nespresti kaimo likimo be jo sutikimo.

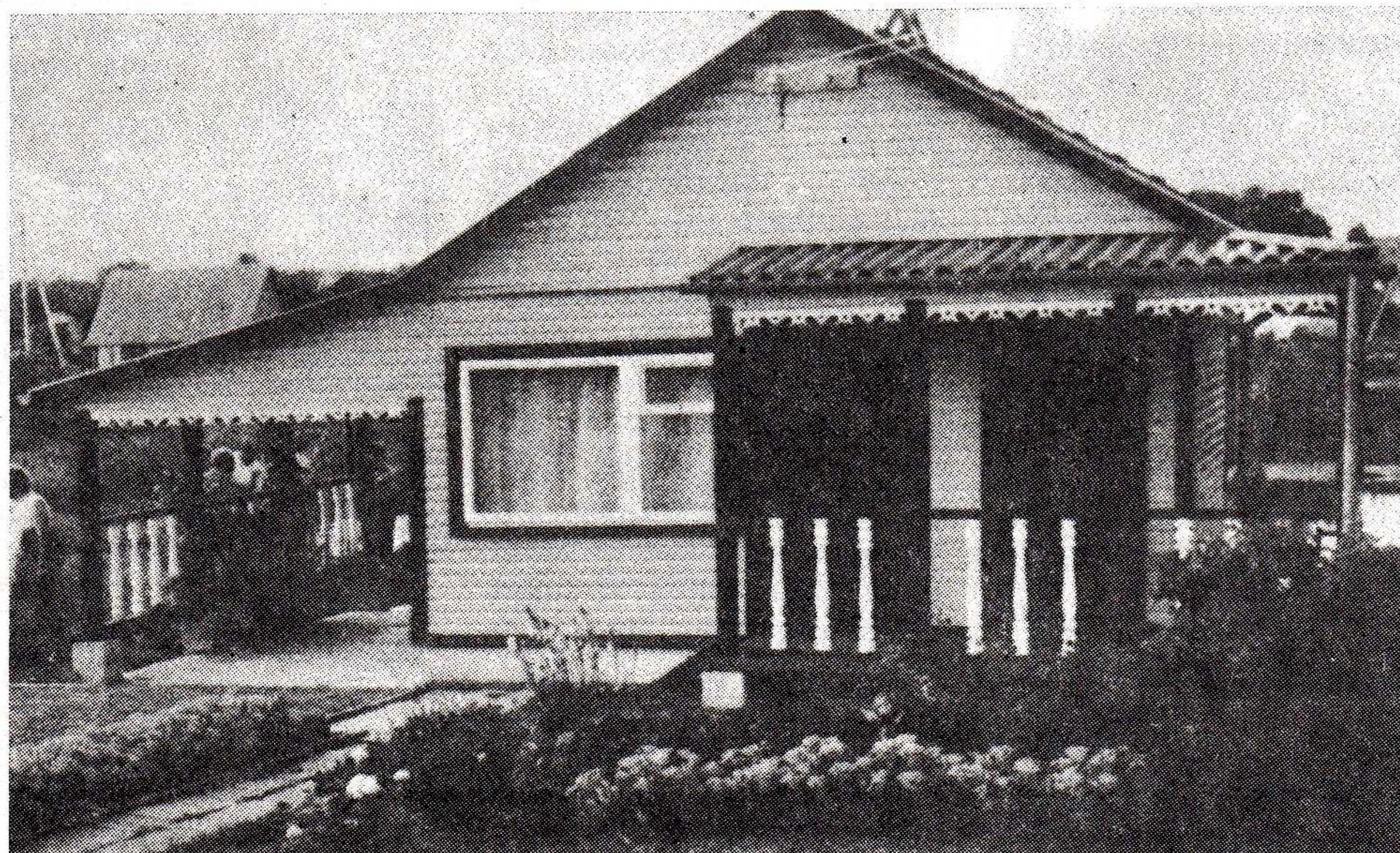
Suvažiavimą pasitiko

kaimo žmonių suprišinimo atmosfera. Gaila, kad šiuo reformų momentu nesuprasta sena ir paprasta išmintis, jog šluota lengva perlažti tik išardžius į atskirus virbus. Gerai šluoja tik tvirta šluota, o ne atskiri jos virbai.

Kolektyviai dirbantiems ir ūkininkams bendru problemų žymiai daugiau ir ijos svarbesnės, negu tos, kurias dirbtinai ūkininkų sąjungos vadovybė iškélé pateisinti atsiribojimui nuo bendro suvažiavimo ir žemdirbių pajėgų anjungimo. Tokia skaldytojiška po-

zicija pražūtinga. Ir jei ateityje atsitiktų skaudžių Lietuvių pasekmui, vertinant istoriją reikėtų žinoti kam tenka už tai atsakomybė. Pirmiausia bendradarbiavimas ir kooperacija, o tik po to konkurencija, bet ne prieškumas tarp ūkininko ir dabartinio kolūkiečio.

Norisi tikėti, kad dauguma ūkininkų taip ir supranta, nes nemažai jų supa (Nukelta į 4 psl.)

Be komentarų

ATPILDAS

Besistatydamas namą R. Deveikis iškrito berželius ir buvo nubaustas 387 rub. bauda.

STEBUKLAI

Ar įmanoma gavus pa skyra 8 000 pltyų prirašyti „niekutį“ ir pasiimti 80 000? Įmanoma. Bet kurdintų likusios, jeigu statybai užtektų 24 000?

EKONOMIKA

Pasvalio rūkoriai masiškai stoja į krašto apsaugos kuopą tikėdamiesi tokiu būdu apsirūpinti kontrabandinėmis cigaretėmis.

TAUTISKUMAS

Krinčino aludarių bendrovė nutarė į alų nebedėti sovietinio šampūno.

REKLAMA

Pasvalio „Melioratoriaus“ futbolo komanda nugalėjusi Sniečkaus „Interą“ 2:1 ir Jonavos „Klevą“ 3:2 užsitikrino vieta aukščiausioje lygoje. Sveikiname visus rajono melioratorius!

LAUKIMAS

Jau kelis mėnesius stebint Pasvalio Sajūdžio stendą neišku: baigsis kada nors II Sajūdžio suvažiavimas ar ne?

LEMTIS

J. Morkūnas, neplanuo tai išgéręs (3)? — alaus stiklines, „atsitiktinai“ pakliuvę į VAI darbuotojų rankas, o po to, nustatant „laipsni“, „atsitiktinai“ susitiko su „Darbo“ korespondente, kuri „atsitiktinai“ paraše straipsnį.

Rajone

RASYTOJAS GIMTINĖJE

Krinčine, savo gimtinėje vieši poetas Eugenijus Matuzevičius. Garbingas mūsų žemietis labai rūpinasi savo gimtine, ją puoseleja. Pastarosiomis dienomis ji aplankė gamtosaugininkai, pasodino naujų sodinukų. Aptarė tolesnio aplinkos tvarkymo reikalus.

Prof. V. BUINEVIČIUS (Kaunas)

Kronika

Ivykės LKP RK plenumas nutarė, kad delegatai į savarankiškos LKP neeilinių suvažiavimą bus renkami lapkričio 17 d. rajoninėje konferencijoje (atstovavomo norma — 1 konferencijos delegatas nuo 5 partijos narių).

Su LKP rajono komiteto nariais, pirminių organizacijų sekretoriais bei Sūrių gamyklos dirbančiais susitiko LKP CK narys prof. A. Matulionis. Aptarti svarbūs einamojo momento klausimai.

* * *

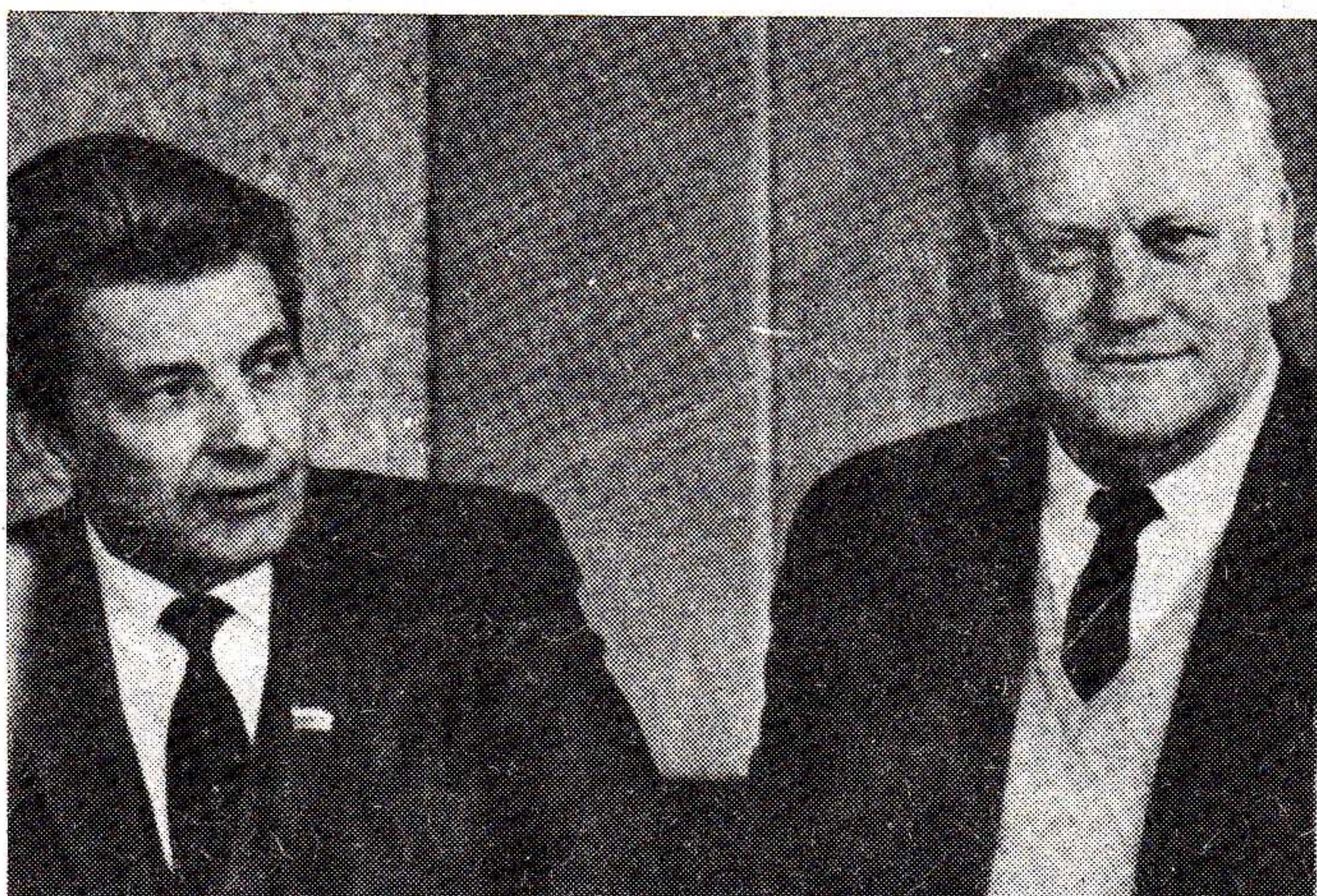
Spalio 17 d. įvyko Aukščiausiosios Tarybos deputato Č. Juršėno susitikimai su pedagogais, Joniškėlio žemės ūkio mokyklos darbuotojais, rajono visuomene. Juos organizavo savarankiškos LKP Pasvalio rajono komitetas.

(NUOMONIU APŽVALGA)

DABAR vis daugiau pasigirsta balsų, ypač iš buvusių LKP narių tarpo, kad LKP turi atgailauti už okupantų nusikaltimus Stalino valdymo metais. Be abejonių tada buvo ir daugybė konkrečių nusikaltimų. Visi tie, kurie dalyvavo žudant, tremiant, (kaip skundikai, iniciatorių, sudarant bylas politiniams kaliniams) turi būti nubausti. Tačiau gali būti nieko nereiškianti ir nenuoširdi „ritualinė“ atgaila žmonių, kurie niekad nedalyvavo nusikaltimuose (otokiu yra absoliuti dauguma šiandieninėje LKP) ir kai kurie niekados nesupras, už ką jie turi atgailauti, kai tuo tarpu yra nusikaltusių buvusių komunistų ir nepartinių, kuriu, tarsi, atgaila ir neliečia. O pagaliau ar neturi atgailauti miškiniai — rezistentai išžudę ištisas šeimas, buvę baltaraščiai — žydšaudžiai (nužudę virš 200 tūkst. žydų)? Pagal Tomą Venclovą atgailauti turi visa lietuvių tauta, išskyrus disidentus, kurie sudaro išimtį iš visos tautos, nes visi kitų daugiau ar mažiau kolaboracionavo su okupantais („Atgimimas“).

MINTYS PRIEŠ LKP SU- VAŽIAVI- MA

Vietoj „ritualinės“ atgailos žymiai vertingesnė atgaila darbais, kurių darbartinė LKP atlieka. B. Genzelis „Tiesoje“ papaskakojo, kaip buvo kuriamas Sajūdis. Siame paruošiama jame darbe dalyvavo ir buvo pagrindine jėga komunistai iš VVU, Mokslo Akademijos bei Rašytojų sąjungos. Rašytojų sąjungos atvirame partiniame susirinkime buvo suformuluotos pagrindinės atgimimo tezės, o vėliau įvykusiam Mokslų Akademijos organizuotame pasitarime, kuriam pirminkavo komunistas E. Vilkas, buvo sudaryta Sajūdžio iniciatyvinė grupė iš 35 asmenų, tarp kurių buvo 16 komunistų. Dar vėliau komunistai buvo gausiai atstovaujami Sajūdžio Seime ir jo Taryboje, o kiekvienoje įmonėje, organizacijoje, mokykloje buvo įkurtos Sajūdžio komunistų grupės. Kaune vykdavo Sajūdžio komunistų susirinkimai net miesto mastu. Toks buvo pirmapradis Sajūdis, kaip vienos tautos judėjimas, kuris siejo visas be išimties patriotines jėgas. Siame pirmapradžiame Sajūdyje gyveno vienijanti tautos dvaysia, kuri buvo būdinga knygnešių gadynei, Basanavičius ir kitų aušrininkų sužadintame atgimime XIX amžiuje. Jame visi mes buvome lygūs. Sajūdis buvo labai stipriai remiamas naujosios LKP vadovybės su A. Brazauskui priešakyje. Palyginimui pamėsime, kad Ukrainos „Ruchas“ arba Baltarusijos liaudies frontas, nepa-

Savarankiškos LKP lyderiai A. Brazauskas ir V. Beriozovas.

remti savųjų komunistų, pasiekė žymiai mažesnių rezultatų.

Tačiau tai tėsēsi neilgai. Artėjant rinkimams į Aukščiausiąją Tarybą, Sajūdis buvo suskaldytas. Tai įvyko labai staigiai ir nelauktai. Prasidėjo šliaužiantis Sajūdžio tautininkų (tarp jų dar neseniai buvusių LKP narių) perversmas. Neturėdami jokių nuopelnų nei pirmapradžiam Sajūdžiui, nei į Lietuvai, bet pajutę galimybę išsitaisyti valdžioje, panašiai kaip 1926 metais, jie faktiškai nušalino nuo dalyvavimo rinkimuose visus Sajūdžio komunistus, išskyrus kai kuriuos pirmapradžius Sajūdžio autoritetus (R. Guadaitis, B. Genzelis, N. Oželytė ir kt.). Sajūdžio tautininkai skelbė totalinę opoziciją LKP. Iš tikrujų tai buvo opozicija ne LKP partiniam aparatu ir nomenklaturai, bet eilinams komunistams — Sajūdžio aktyvistams, tokiams kaip mūsų profesorius S. Massickas, Sajūdžio komunistų miesto frakcijos vadovas M. Buika ir kt. Tokiu būdu tautininkai savo karjerų tikslais, manipuliuodami demagoginėmis kovos su LKP frazėmis, už uždarų durų svarstė ir kėlė kandidatais į deputatus patys save ir savo artimus draugus. „Kauno tiesa“ išspausdino dideli straipsni „Neobolševizmo pavojus“, kuriame nušietė ši šliaužiantį virsmą. Tokiu būdu tautininkai sumažino savo galimų konkurentų rinkiminių kovoje sąrašą per pu-

sę. Lietuvos žmonės balsavo už pirmapradį Sajūdį, kuriuo jie beviltiškai tikėjo. Jie nežinojo, kad pirmapradis Sajūdis jau palaidotas, o i valdžią roja „ropliai“ („Respublika“), kuriems visai nerūpi demokratija. I rinkiminus susirinkimus ateidavo labai mažai rinkėjų. Todėl daugelio rinkėjų balsavimo motyvus nulemdavo tai, ar kandidatą remia Sajūdis, o tiksliau — užsimaskavę Sajūdžio vardu tautininkai. Ir, vis dėlto, nežiūrint šitos apgaulės ir demagogijos, už Sajūdžio tautininkų kandidatus balsavo tik 40 proc visų rinkėjų, 30 proc. balsų buvo atiduota už LKP kandidatus. Kaip matome, ši tautininkų pergalė rinkimuose nėra tokia išpūdinga, kad leistų jiems kalbėti visos tautos vardu. Jiems, tiesa, padėjo senoji mažoritarinė rinkimų sistema. Dėl to jie gavo vietų parlamente daugiau negu gavo balsų, t. y. neproporcinaliai paduotų balsų skaičiui. Tautininkams pavyko Sajūdžio dėka laimeti rinkimus ir pasiekti greitą pergalę, bet, deja, ši pergalė pražudė Sajūdį. Sajūdis tapo politiniu lavonu (A. Juozaitis, A. Sliogeris ir kt.). Tokia kaina sumoka už Sajūdžio komunistų diskriminaciją per rinkimus. Sajūdžio komunistams nieko kito nebėliko, kaip atvaiši dalyvauti įkuriant naujo tipo LKP — Lietuvos nepriklausomybės ir demokratijos partiją. Tuo ir užbaigsiame mūsų žvilgsnį į praeitį. Ką mes norėtume pastebėti savo žvilgsnyje į ateitį?

(Bus daugiau)

G. RINKELIS (Pasvalys)

Atrodė, kad baigėsi vieną kartą visiems penkiems metams. Baigėsi rinkimų laikotarpis, kuomet visi staiga buvome pavirę di-desniais ar mažėlesniais politikais. Nurimo aistros, atslūgo įtampa. Užėmusieji deputatines kėdes atgavo apetita, ramų miega, vėl ėmė augti svoris, jau nebe-miršta tūkstančiais neuro-nai. Palaiminta ramybė. Te-klesti deputatinė veikla.

Bet kur tau! Ir vėl rinkimai. Grūžių kraštas liko be deputato. Reikia žmogaus! Tikro liaudies patikėtinio. Kad tik neapsirkus. Tai ne respublikinė daiktinė loterija, kurioje nieko nelaimėsi ir ne ru-dens dviračių maratono loterija, kurioje tikrai išloši, bet tik niekutį. Žino-ma, kandidatai bus ne kokie šalaputriai, o rinkiniai pasvaliečiai. Jų dvasinė būsena, jų sveikata (kaip ir jau esančiu deputatu) — tai mūsų gerovės dalis. O gerovė visuotino deficitu salygomis nesišvaistoma.

Dėl šios, vien tik dėl šios priežasties, tauriausiu

Metodiniai patarimai norinčiam kėdės

jausmų skatinamas, drįstu pasiūlyti savo paslaugas kandidatams (dabartiniams ir ateities). Jeigu norite pasiekti savo išsvajotą tikslą, tai šios pastabėlės, kurių didžuma kilo dar stebint ankstesnes rinkimi-nes batalijas, tikrai turėtų padėti.

VšĮ pirma reikalinga sistema, t. y. rinkiminės kovos strategija ir taktika. Išskirtinos trys svarbiausios dalys: reklama, deputatinė platforma, rinkiminė kova. Paméginkime nuosekliai aptarti kiekvieną dalį.

Reklama arba žaidimo pradžia. Tautos patarlė sa-ko: gera pradžia — pusė darbo. Todėl pasitikėkite tauta, bet nepasitikėkite vien rinkiminiais skelbimėliais, plakateliais ar įvairiais interviu. Labai tinka subtilios nuotraukos rajo-ninėje spudoje (Dievui dékui, spaudos vis daugé-

ja, galima pasirinkti savo skoniu). Nuotraukoje turite būti su neabejotinai populiariu žmogumi. Jeigu norite Sajūdžio paramos, tai stovėkite šalia (ar viduryje) R. Rastauskienės bei A. Abišalos. Tinka ir V. Čepaitis, bet dar geriau A. Terleckas. Jei tikite laimeti su LKP vėliau pasitaiko ir naivuolių — nuotraukoje būkite šalia A. Brazauskos, J. Paleckio ar E. Vilko. Nesistenkite fotografuotis su Dž. Bušu, H. Koliu ar M. Tečer. Juos ne visi pažista, o pavyduo-liai apšauks išpuikeliu. Taip pat nieko nepešite, jeigu išiamžinsite šalia K. Prunskienės (anot kauniečių — KGB agentės), M. Burokevičiaus ar V. Petkevičiaus. Nepadės ir vietinio masto veikėjai (J. Bagdonas, J. Budrevičius, G. Gegužinskas, V. Lalas, S. Mainonis, Ž. Ramašauskas, V. Rimša, E. Trinkū-

nas ir kt.). Dar svarbu ir tinkamas užrašas po nuo-trauka (pvz.: „Seni bičiu-liai“, „Bendražygiai“, „Draugai iki grabo lentos“ ir pan.).

Nereikia tenkintis vien spauda, todėl pasinaudokite vietiniu radiju, Panevėžio ar Šiaulių (prieš tai išsi-aiškinant, ar grūžiečiai jas matuojate) televizijos galimybėmis, kalbančiomis papūgo-mis, oro balionais, žodžiu, viskuo, kas tik įmanoma. Gerai apgalvokite savo gy-rėjų kandidatūras. Kuo ju daugiau, tuo geriau, be to gyražiai turėtų būti autori-tetingi (pareigomis, profesijomis, pomėgiu šnekėti į mikrofoną, blogiausiu at-veju — teisingumu ir sa-žiningumu) žmonės. Pa-geidautina, kad jie kalbėtu valstybine kalba su tar-miškais interpēliais, paska-ninta epitetais: „galvų galva“, „švelnios pozicijos aštovas“, „dvasingasis“, „neprilygstamas“, „vie-nintelis“, „reikalingiausias“, „darbščiausias“ ir kt. Beje, visi šie epitetai įvairiomis giminėmis buvo vartoti, apibūdinant rinkiminę kovą laimėjusius deputatus.

(Tėsinys kitame Nr.)

AMŽINOS PROBLEMOS

Pasvalys ar Biržai

Pastaruoju laiku vėl pra-dėjo atskirtoti tas patsai klausimas — Pasvalys ar Biržai? — kuris dar te-besvarstomas ir dar neiš-sprestas nuo pat mūsų Valstybės įkūrimo. Nė viena apskritis nesukėlė tiek daug įtakos kaip dvilypė Biržu-Pasvalio apskritis. 1922 m. Seimas dviem skaity-mais priėmė Pasvali ap-skrities centru; trečiojo skaitymo šis klausimas nesulau-kė, nes šio klausimo byla buvo kieno nors paslėpta ir išimta iš Seimo darbų.

Jeigu tas „legalus“ žy-gis nebūtų kieno nors padarytas, tai šis klausimas būtų buvęs tuomet ir baigtas!

Visos apskritys išstaigos susispėtė Pasvaly, tik Žemės Tvarykojas ir Komendantūra reziduoja Biržuose.

Iš esamų apskrities 15 valsčių, 10 valsčių griežtai nusistatė už Pasvali (75 proc. visos apskrities gy-ventojų) dėl to, kad Pasvalio miestas geografiniai stovi apskrities vidury, tuo tarpu kai Biržai stovi

arti Latvijos sienos. Per-kélus apskrities centrą i Biržus, t. y. prie Latvijos sienos, kai kuriems valsčiams būtų ligi centro apie 60, 70 kilometrų tolimo.

Yra gandų, kad Vidaus Reikalų Ministeris nusis-tates greitu laiku centrą perkelti į Biržus. Tokis žingsnis būtų per daug ne-demokratinas.

Juk mes gyvename demokratiškoje Lietuvos valstybėje.

Jeigu apskrities centras būtų perkeltas į Biržus, tai bus daugiau, kaip aiš-ku, kad kai kurie valsčiai, įkaip antai Pumpėnų, Pu-šaloto, Joniškėlio, Žeime-lio, Vaškų, Pasvalio mie-stas ir valsčius, Daujėnų ir kiti momentaliai atsiskirtų nuo Biržų ir dėtu si prie Panevėžio ir Šiaulių, ir šio nusistatymo niekas ne-galės sulaikyti. Tuomet ikyla klausimas, ar Valsty-bė apsimokės išlaikyti apa-ratus dėl 5 valsčių?

**K. ARMONAS
Pasvalio „Artojas“
1924 m.**

INFORMACIJA APMASTYMAMS

RAJONO SPINDESYS IR SKURDAS

Sutinkamai su iLetuvos Respublikos vienos savivaldybės pagrindu įstatymo 7 str. 10 p. ir rajono valdybai rekomenduojančiai rajono Taryba NUSPREN-DŽIA:

1. Papildomas biudžetines pajamas paskirstyti sekaničiai:
 1.1 Pasvalio katalikų bažnyčios vykdomajam organui pastato remontui — 15 t. rb.
 1.2. Joniškėlio katalikų bažnyčios vykdomajam organui perduoto pastato remonto darbams vykdyti — 5 t. rb.
 1.3. Sporto draugijai „Žalgiris“ sportiniams renginiams bei inventoriaus išsigijimui — 10 tūkst. rb.
 1.4. Gulbinėnų katalikų bažnyčios vykdomajam organui asfaltavimo darbams vykdyti — 8 t. rb.
 1.5. Joniškėlio miesto paminklo restauravimo darbams — 1 t. rb.
 1.6. Paminklo tremtinių aukoms Pasvalio mieste statybai — 10 t. rb.
 1.7. Rajono valdybai kapitalino remonto darbams vykdyti — 15 t. rb.
 1.8. Pasvalio miesto riboženklių statybos darbams — 10 t. rb.
 1.9. Rajono valdybai gyvenamųjų namų bei socialinės paskirties objektų statybai — 50 t. rb.
 1.10. Invalidų draugijai — 1 t. rb.
 1.11. Ūkininkui J. Leskauskui už atliktus elektros perdavimo linijos ir kelio tiesimo darbus — 5 t. rb.
 1.12. Ūkininkų sąjungai — 3 t. rb.
 1.13. Tėviškėnų klubui — 3,5 t. rb.
Tarybos pirmininkas
J. BAGDONAS
Pastaba: rajono biudžeto deficitas — 400 tūkst. rb.

KOKS KAIMO KELIAS?

(Atkelta iš 1 psl.)

važiavime dalyvavo. Daabar Lietuvoje iš 100 žemės ūkyje dirbančiųjų žmonių yra maždaug vienas ūkininkas. Suyažiavime 100 delegatų teko 2 ūkininkai.

Agrarinės reformos išvakarės kaimo žmonių nedžiugina. Neekvalentiškos, o tik besivejančios pramonės gaminių kainas, žemės ūkio produkcijos supirkimo kainos, kurias reguliuoja valstybės monopolis taip ir vysis iki laisvos rinkos laiką. Kaimo žmogui įžengti į laisvają rinką, matyt bus leista paskutiniam.

Zemės ūkiui iš po koju išmušami abu paskutiniai atramos taškai: melioracija ir pagalbiniai verslai.

Zemės ūkio melioracija apšaukta ekologiškai absoliučiai žalinga ir nebetenanti valstybės biudžeto finansavimo, pradėta griauti. O gal kaime neliko darbų? Be gero kelio žmogus į vienkiemį nesikels. O kad be kelio iš vienkiemio išsikélė — jau gývenimo tikrovės faktas. Suyažiavime vienu iš pagrindinių akcentu tapo žemės ūkio melioracijos, jos bazés išsaugojimo klausimas.

Siuolaikinės ekonomikos nesamonė ir kartu „stebuklas“, kad verslų cechuo-se su nuraštu presu iš plastmasės galima lengviau išspausti pinigą negu iš pieno ir mėsos. Bet šiuo stebuklu pasinaudoti žemės ūkis ir kaimas jau greitai negalės. Kuriami istatymai, kurie suveiks ir iš viršaus ir iš apačios. Iš viršaus t. y. apkraunant nepakeliamais mokesčiais. Iš apačios — todėl, kad melžėjų ar traktorininkai norima apmokestinti taip, kaip pramonėje dirbanti, jei ūkyje verslai viršija 20 proc. pajamu (lvg nuo to būtu lengviau karves melžti ar lauką arti). Reiškia, tegul žmonės patys griauna verslus, o ekonomikos „stebuklais“ naudotis matyt privilegiuotu reikalas.

Kaimo socialiniu poreikiu tenkinimas baigiamas visai

perleisti žemės ūkio įmonių žinion. Popularus principas — „skęstančiųjų gelbėjimas — pačių skęstančiųjų reikalas“, čia beveik įgyvendintas. Pats kaimas iš savo lėšų tiesia kelius, stato mokyklas, kultūros įstaigas, prekybos, maitinimo ir buitinių paslaugų centrus, elektros ir telefono linijas, dujotiekus. Valstybės paramos kaimui ir žemės ūkiui sarašas beveik tuščias.

„Šešelinės“ ekonomikos kanalais lėšos iš kaimo perpumpuojamos į miestą, nes kaimiečiui nėra kada ne tik politikuoti, piketuoti, badauti palapinėse, bet ir spekuliuoti (o gal jis nėra tiek žemai nupuoles). Visuotinio deficitu salygomis prekes, kaip jos bebūtų skiriamos kaimui, visos jo nepasiekia, nes prekybos monopolis irgi mieste.

Galima būtų sakyti, kad daug šiu ydų paveldėta iš anos buvusios valstybės, bet kodėl tokiu pagreičiu jos gilėja pirmiausia kaimo. Ir kuo kalti kaimo žmonės kaip pabrėžta suvažiavime, kad jie tampa pradėtos griauti sistemos ikaitais.

Senos sistemos žemės ūkyje ardomas, ekonominio-socialinio spaudimo metodas, naudotas kolektyvizacijoje jau ir dabar igauна savus kontūrus. Vardan radikaliniu politiniu ambicijų nesiskaitoma su tuo, kad nukentėjo kaimas, žemės ūkis, ir pirmiausia eilinis dirbantis kaimo žmogus. Apie tai Lietuvos žmones suvažiavimas ir perspėjo. Ateina laikas, kad kaimui užtenka tylėti ir maitintis pažadais, o būtina vienyti pastangas ir reikalauti žemės ūkio ekonominio lygiavertėskumo ir kaimo žmogaus socialinės lygibės atstatymo. Būtina nedviprasmiškai pasakyti, kad kaimas neprāsto lengvatų, o reikalauja lygių teisių.

Abejoniu dėl agrarinės reformos būtinumo kilti negali, bet revoliuciniai — jos įgyvendinimo metodai

sugriautų ne tik žemės ūki, ekonomiką, bet ir valstybę.

Agrarinė reforma gali būti įvykdita tik tada, kai ją palaikys apačios. Spaudimo ir diktatūros būdu vykdytos reformos rezultatais dabar gyvename.

Jei žemės ūkis pripažistamas ekonomikos pagrindu (kito pasirinkimo Lietuva tikrai neturi), jo reformai reikės prioritetenės pozicijos iš valstybės pusės — tam papildomai skirti dalį valstybės biudžeto, o ne tempti reformą senų ūkininkavimo formų marinimo sąskaita. Senas numarinti tegalima tiek, kiek sukurta naujų.

Tuo pačiu neįmanomas jos vykdymas atskirai nuo visos ekonomikos reformos. Reforma turi leisti lygias teises visoms ūkininkavimo formoms ir užtikrinti socialines ekonominės ir teisines garantijas visiems kaimo žmonėms.

Prieš suvažiavimą išvystytas puolimas. Girdi kaimo žmonių interesų negali atstovauti vadiniameji kaimo valdininkai, juk sukelia logišką prieštaramą: tai gal tuo labiau kaimo išrinkti deputatais miesto valdininkai ar intelektualai netinka atstovauti kaimui parlamente.

Agrarinė reformos kompromitacija — jau dabar stichiškai paleistas privataus valstiečio ūkio kūrimas. Maskvos užsakymu Lietuvos žemdirbystės institutas Dotnuvoje atliko bandymus, ką žemė gali užauginti karo salygomis neturint kuo dirbtį ir įai nieko neduodant. Kam dabar kartoti tokius bandymus su besikuriančiais Lietuvos ūkininkais. Jų rezultatai yra Dotnuvoje. Konkursas — pakankamas ūkininkavimui bazės sukūrimas ir tik po to žemės skvrimas — tik toks kelias pateisinamas ekonominai ir normaliai. Ir kiek valstybė tam ras lėšų ir medžiagų, nuo to priklausys per kiek laiko pereisime į

privatų ūkį.

Vienas iš pagrindinių suvažiavimo iškelto reikalavimų, kad ne tik kolūkių, bet ir kitų valstybinių žemės ūkio įmonių turtas turi būti privatizuojamas tik esamiems ir buvusiems jų nariams pagal darbinį indėli. Ir negali būti pateisintas noras jokia teisine logika nacionalizuoti kolūkių turą. Kaimas nepretendoja į miesto turus, nors, kaip buvo pažymėta, iš kaimo paimta apie 1 mlrd. rublių lėšų ir atiduota miestams ir pramonei.

Aktualiausiu ir sudėtingiausiu reformoje — žemės nuosavybės klausimu — suvažiavime priimta nuostata, kad dabar žemė gali būti gražinama tik tiems buvusiems savininkams, kurie nori ir gali ją dirbti. Dabar kompenzaciją išmokėjimas už žemę nerealus dalykas ekonomiškai silpnai valstybei. Be to, tai būtų dar vienas kanalas išsiurbti kaimo žmonių lėšas ir santaupas, nes dauguma buvusių savininkų dabar gyvena mieste. O nacionalizuota buvo ne tik žemė, bet ir kitas turtas, todėl kyla didelės galimybės, kad lieuviai per turtines rietenas pražydytų valstybę ir jos Nepriklausomybę.

Dabartinė žemės ūkio ir kaimo padėtis verčia prisiminti seną, visiems žinomą ūkišką tiesą. Anksčiau Lietuvos ūkininkas arklius šerdavo ne taip, kaip dabar, o šienu ir kitais geriausiais pašarais. Gi karevėms teduodavo kas likdavo nuo arklių, nes arklys buvo pagrindinė iš ūkio jėga. Tad jeigu šiandien pripažistame, kad žemės ūkis pagrindinis Lietuvos ekonomikos „arkliukas“ nešerkime jo vien „šiaudais“.

A. VELYKIS
Meškalaukio kolūkio
vyr. agronomas

SPAUSDŽIAME IVATRIAS NUOMONES. NEBUTINAI SUTAMPANCIAS SU REDAKCIJOS NUOSTATOMIS.

**REDAKCINE
KOLEGIJA**

Leidėjas: laikraščio taryba Ofsetinė spauda 0,5 spaudos lanko. Tiražas 2 000 egz.

Rinko ir spaudo „Varsos“ spaustuvė, 235319, Panevėžys, Beržų 52.

Redakcijos adresas: 235250, Pasvalys, Vilniaus g. 5. telef. 5-13-75.

SL — 654

Nr. kaina 30 kap. Užsakymo Nr. 4688.